Institusi Perbankan Terus Menyokong Pemulihan Ekonomi Meskipun Mengalami Kemerosotan Keuntungan yang Ketara Semasa Pandemik

Pengenalan

Keuntungan bank penting untuk kestabilan kewangan. Bank-bank yang mempunyai tahap permodalan yang mantap dan tahap keuntungan yang kukuh boleh melindungi ekonomi daripada kemerosotan kewangan manakala bank-bank yang mengalami kerugian akan menambahkan dan memburukkan lagi kejutan negatif terhadap ekonomi. Penampan modal membolehkan bank-bank menyerap kerugian yang tidak dijangka dan mengekalkan pengantaraan kewangan semasa tempoh ketidakpastian ekonomi. Penampan modal diperoleh terutamanya melalui perolehan tertahan yang sebahagian besarnya didorong oleh keuntungan. Bank-bank yang mempunyai rekod prestasi keuntungan yang kukuh juga akan lebih mudah untuk memperoleh modal baharu dan pendanaan daripada pasaran kewangan. Sebaliknya, bank-bank yang mengalami penurunan dalam paras keuntungan mereka mungkin menghadapi kesukaran untuk meningkatkan kembali paras penampan modal, lantas menjejaskan kesediaan dan keupayaan mereka untuk memberikan pinjaman. Sesetengah bank mungkin memilih untuk menggunakan strategi yang lebih berisiko untuk menambah keuntungan, lantas meningkatkan risiko terhadap kestabilan kewangan.

Sistem perbankan yang menguntungkan juga dapat mengekalkan ekosistem yang lebih meluas. Di Malaysia, institusi kewangan bukan bank[1] (IKBB) yang besar merupakan pemegang saham yang penting dalam sektor perbankan (pemegangan saham bank oleh IKBB sebagai peratusan daripada ekuiti bank tersenarai: 37.8%). Keuntungan sistem perbankan yang kukuh menyumbang kepada bayaran dividen lebih stabil, yang akhirnya memberikan manfaat kepada isi rumah yang menyimpan dalam IKBB.

Rencana ini meneliti prestasi sektor perbankan sepanjang pandemik COVID-19 serta pemerhatian yang berkaitan dengan amalan pengambilan risiko oleh bank.

Institusi perbankan mengalami tekanan yang ketara semasa pandemik

Bank-bank Malaysia menghadapi pandemik dengan penampan modal yang mantap dan keuntungan yang kukuh. Walau bagaimanapun, keuntungan semua bank mengalami kesan buruk yang ketara apabila kegiatan ekonomi terhenti susulan bermulanya pandemik COVID-19. Keyakinan pasaran terhadap sektor perbankan, seperti yang dicerminkan oleh median harga saham bank-bank tersenarai awam juga merosot ke paras terendah sejak Krisis Kewangan Global disebabkan oleh persekitaran risiko kredit yang tidak pasti (Rajah 1).

Pada akhir tahun pertama pandemik, pulangan atas ekuiti (*return on equity,* ROE) sistem perbankan menurun kepada paras terendahnya, iaitu 8.3% pada bulan Mac 2021 daripada 12.2% pada akhir bulan Disember 2019 (Rajah 2). Penurunan keuntungan ini berlaku pada semua bank. Kegiatan ekonomi yang terhenti berulang kali telah menjejaskan aktiviti pemberian pinjaman bank-bank dan seterusnya mengurangkan sumber pendapatan utama mereka dengan ketara, iaitu pendapatan faedah bersih. Yang penting, sumbangan pendapatan faedah bersih kepada pendapatan kasar bank-bank meningkat semasa pandemik (pendapatan faedah bersih sebagai peratusan daripada pendapatan sistem perbankan, Jun 2022: 73.6%; 2019: 71.4%), didorong oleh penurunan pendapatan bukan faedah. Seperti yang dinyatakan dalam tinjauan[2] Bank pada tahun 2019, sebahagian besar hasil berasaskan fi adalah daripada penyediaan perkhidmatan sampingan yang dikaitkan dengan pengeluaran pinjaman. Keuntungan ini menurun sejajar dengan penurunan dalam permintaan kredit semasa pandemik. Pada masa yang sama, bank-bank menyediakan peruntukan kerugian pinjaman yang lebih banyak bagi

[1] Merujuk entiti yang menjalankan aktiviti pelaburan melalui pengurusan dana awam, skim pelaburan secara kolektif dan dana persaraan yang bukan di bawah bidang kuasa Bank.
[2] Rujuk Rencana 'Keuntungan Bank-bank Malaysia – Trend Masa Lalu dan Prospek Masa Hadapan' dalam Tinjauan Kestabilan Kewangan Separuh Pertama 2019 untuk keterangan lanjut.

Rajah 1: Sistem Perbankan – Harga Saham Bank-bank Tersenarai Awam di Malaysia dan FBM KLCI

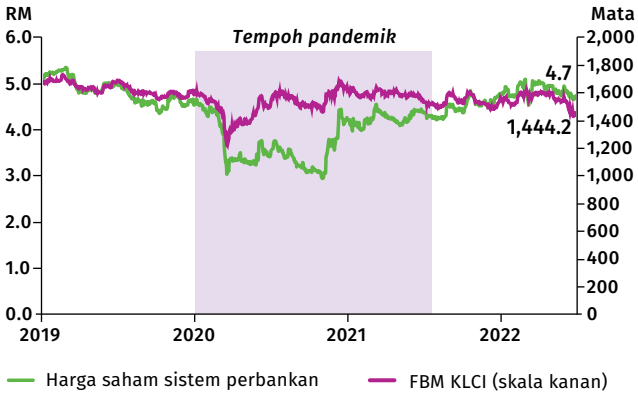

Note: Merujuk median nisbah semua bank tersenarai awam di Malaysia.

Sumber: Bloomberg

Rajah 2: Sistem Perbankan – Pulangan atas Ekuiti bagi Suku Tahunan

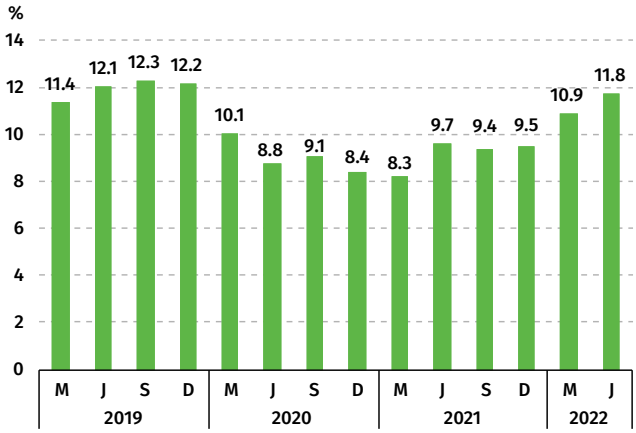

Sumber: Bank Negara Malaysia

mengambil kira persekitaran risiko kredit yang tidak menentu semasa pelaksanaan moratorium pinjaman, lantas mengurangkan lagi keuntungan bank-bank. Hal ini diburukkan lagi oleh kerugian pengubahsuaian[3] yang dikaitkan dengan langkah bantuan bayaran balik pinjaman secara meluas yang diperkenalkan bagi membantu aliran tunai isi rumah dan PKS pada awal pandemik COVID-19.

Kesanggupan pelabur mengambil risiko bagi saham sektor perbankan juga terjejas dengan ketara pada tahun 2020

Sebelum pandemik, median nisbah harga kepada nilai buku (*price-to-book*, P/B)[4] industri bagi bank-bank tersenarai awam sudahpun menunjukkan trend menurun secara beransur-ansur, didorong oleh kemerosotan keuntungan serta keperluan modal yang lebih tinggi. Prospek risiko kredit yang tidak menentu dan persekitaran operasi yang mencabar semasa pandemik menambah lagi penurunan jangka panjang ini, setara dengan nisbah keuntungan bank-bank yang jatuh mendadak. Median nisbah P/B bank-bank yang tersenarai menurun ke paras terendah yang pernah dicatatkan iaitu 0.59 kali pada bulan Oktober 2020 sebelum meningkat semula kepada 0.78 kali menjelang akhir tahun 2020 (Disember 2019: 0.91 kali) (Rajah 3). Baru-baru ini pada tahun 2022, median nisbah P/B menjadi sederhana, mencerminkan ketidakpastian yang meningkat dalam kalangan pelabur tentang kesan pasaran yang tidak menentu terhadap pendapatan dagangan bank-bank.

Median nisbah P/B yang lebih rendah semasa pandemik mencerminkan kebimbangan pelabur terhadap keupayaan perolehan bank dan potensi kerugian yang belum diiktiraf berikutan langkah bantuan bayaran balik pinjaman yang berulang kali seiring dengan kualiti aset yang tidak jelas. Nisbah P/B meningkat pada tahun 2021 apabila dedahan risiko kredit bank-bank semakin jelas dengan peralihan kepada bantuan bayaran balik pinjaman yang lebih bersasar. Amalan peruntukan berhemat bank-bank bersama-sama dengan pelbagai langkah sokongan pengawalseliaan telah meningkatkan lagi keyakinan terhadap keupayaan bank-bank untuk mengharungi keadaan yang genting.

[3] Kerugian pengubahsuaian merujuk pelarasan kos sekali sahaja (*one-off*) yang berpunca daripada moratorium pinjaman disebabkan oleh perubahan dalam nilai bawaan dan pendapatan faedah selepas pengubahsuaian. Berdasarkan MRFS 9, nilai bawaan kasar perlu dikira semula bersandarkan nilai semasa aliran tunai kontrak yang diubah suai, menyebabkan perbezaan nilai diambil sebagai kerugian pengubahsuaian.

[4] Nisbah P/B ialah ukuran pasaran untuk ekuiti bank kepada nilai buku dan boleh dijadikan ukuran untuk nilai francais bank. Nisbah P/B yang lebih besar daripada satu menandakan keyakinan pelabur terhadap keupayaan perolehan syarikat dan pasaran sanggup membayar lebih daripada nilai aset bersih syarikat untuk harga satu unit saham. Sebaliknya, nisbah P/B di bawah satu menunjukkan kebimbangan pelabur terhadap nilai pemegang saham.

Amalan pengambilan risiko institusi perbankan secara relatif kekal konsisten sepanjang pandemik

Meskipun persekitaran operasi mencabar semasa pandemik, bank-bank tidak mengubah amalan pengambilan risiko mereka secara ketara. Sama seperti ROE, pulangan atas aset berwajaran risiko (*return on risk-weighted assets,* RoRWA)[5] bank-bank juga merosot sepanjang tahun 2020, menurun daripada paras sebelum pandemik iaitu 2.42% kepada 1.71% menjelang akhir tahun 2020 (Rajah 4). Kepadatan aset berwajaran risiko (*risk-weighted asset,* RWA),[6] iaitu proksi untuk tahap pengambilan risiko mutlak, tidak berubah dengan ketara sepanjang tahun 2020 meskipun mencatatkan sedikit peningkatan dari segi volatiliti. Hal ini menunjukkan bahawa perolehan yang lebih rendah semasa pandemik memainkan peranan lebih penting yang menyebabkan penurunan RoRWA berbanding dengan sebarang perubahan ketara dalam amalan pengambilan risiko bank-bank. Hal ini selaras dengan peranan kitaran balas yang dapat dilaksanakan oleh bank-bank semasa pandemik berikutan penampan mereka yang kukuh (seperti yang dijelaskan di bawah). Walau bagaimanapun, kepadatan RWA menurun pada separuh kedua tahun 2021, didorong oleh aset berwajaran risiko yang lebih rendah. Dalam persekitaran mudah tunai yang lebih daripada mencukupi dan permintaan kredit yang rendah, bank-bank menempatkan lebihan dana mereka dalam sekuriti kerajaan yang mempunyai wajaran risiko yang rendah. Pada masa yang sama, pertimbangan pengurusan yang digunakan di bawah piawaian modal kawal selia dan piawaian perakaunan sedia ada telah membantu mengelakkan tekanan yang tidak perlu terhadap rizab modal bank-bank.

Rajah 3: Sistem Perbankan – Median Nisbah Harga kepada Nilai Buku bagi Bank-bank Tersenarai Awam di Malaysia

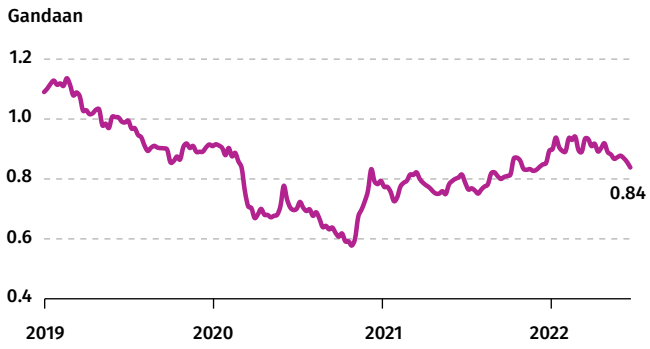

Sumber: Bloomberg

Rajah 4: Sistem Perbankan – Pulangan atas Aset Berwajaran Risiko (RWA) dan Densiti RWA

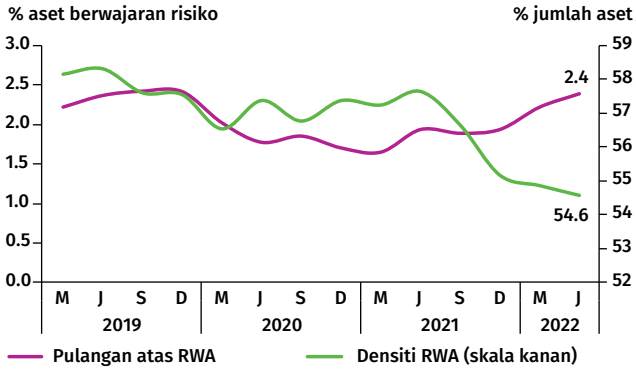

Sumber: Bank Negara Malaysia

Kedudukan modal bank-bank yang kukuh sebelum pandemik merupakan faktor penting di sebalik amalan pengambilan risiko bank-bank yang secara relatif stabil semasa persekitaran operasi pandemik yang mencabar. Kebanyakan bank menghadapi krisis pada kedudukan paras modal yang jauh melebihi keperluan pengawalseliaan. Hal ini membolehkan bank-bank menyerap kesan jangka pendek terhadap keuntungan dan pada masa yang sama mengekalkan keupayaan mereka untuk memberikan pinjaman dan menyokong ekonomi sebaik sahaja ekonomi mula pulih tanpa menjejaskan profil risiko jangka panjang mereka. Walaupun bank-bank lebih berhati-hati untuk memberikan pinjaman kepada peminjam baharu, kemudahan kredit kepada peminjam sedia ada tidak terjejas secara meluas. Pada tempoh ini, kebanyakan bank juga mengurangkan kadar pengagihan dividen serta melaksanakan program pelaburan semula dividen bagi mengekalkan penampan modal. Pengurusan risiko yang berhemat oleh bank-bank semasa pandemik serta prospek bank-bank dan ekonomi secara meluas yang bertambah baik dijangka meningkatkan nilai francais bank-bank pada jangka masa panjang. Keadaan ini berlaku meskipun risiko keadaan buruk yang berterusan seperti yang dibincangkan dalam bab ini. Yang penting, daya tahan bank-bank yang berterusan akan mengekalkan peranan kitaran balas mereka semasa tempoh tekanan.

[5] RoRWA, yang penyebutnya *(denominator)* ialah ukuran terlaras risiko bagi jumlah aset sistem perbankan, menunjukkan kos kecekapan setiap unit risiko yang dijana oleh sesebuah bank pada masa ini. Nilai yang rendah mungkin menandakan tahap pengambilan risiko yang lebih tinggi dalam kalangan bank melalui RWA yang lebih tinggi.

[6] Kepadatan aset berwajaran risiko ditakrifkan sebagai nisbah jumlah RWA berbanding dengan jumlah aset, sebagai proksi untuk tahap pengambilan risiko mutlak oleh bank-bank. Kepadatan yang lebih tinggi menunjukkan aktiviti pengambilan risiko yang lebih tinggi.